

UNİVERSİTETLƏRDƏ DƏRS SAATI AZALDILMALIDIRMI?

Ali məktəblərdə dərslərin müddəti ilə bağlı müzakirələr başlayıb. 90 dəqiqəlik akademik dərs saatının 60 dəqiqəyə endirilməsi təklif edilir. Lakin fikirlər birmənalı deyil.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

Universitet tələbələrinin bir qismi 90 dəqiqəlik akademik dərs saatının 60 dəqiqəyə endirilməsinin tərəfdarıdır. Tələbələrin bu istəyinə qoşulan müəllimlər də az deyil. Onların fikrincə, dərslərin ilk yarım və ya bir saatından sonra tələbələrin diqqəti azalır və onlar müəllimi effektiv şəkildə dinləyə bilmirlər. Nəticədə yorğunluq və diqqət dağınıqlığı, informasiya itkisi tədrisin keyfiyyətinə mənfi təsir göstərir. “Mühazirə dərsləri 80, seminar və praktika dərsləri isə 60 dəqiqə təşkil edilə bilər”, - kimi təkliflər səslənir.

Ancaq bu keçidə hələ hazır olmadığımızı, keçid üçün ciddi araşdırmalara və müzakirələrə

ehtiyac olduğunu söyləyənlər də var.

“TƏLƏSMƏMƏLİ VƏ İŞİN ASANINA QAÇMAMALIYIQ”

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvü Ceyhun Məmmədov hesab edir ki, bu cür qərarlar qəbul edərkən ciddi düşünmək lazımdır: “Çünki belə qərarların qəbulu bəzi problemlər də yarada bilər. Ona görə biz maksimal dərəcədə tələsməməli və işin asanına qaçmamalıyıq. Son vaxtlar tendensiya odur ki, hər şey asanlaşsın. Universitetlərə qəbul daha asanlaşdırılsın, dərslər saatları daha da azaldılsın və s. Mən düşünürəm ki, bu, gələcəkdə bizə yaxşı

heç nə vəd etmir. Özüm də universitetdə dərs deyirəm və 90 dəqiqəni çox hesab etmirəm”.

TƏDRİS SİSTEMİNDƏ İSLAHATLAR HAQQINDA DÜŞÜNÜMLİYİK

“Məlumdur ki, insanlar hər hansı bir işə ortalama bir saatdan çox diqqətlə fokuslanmaqda çətinlik çəkirlər. Amma Azərbaycan ali məktəblərində mövcud olan 95 dəqiqə (45 dərs + 5 dəqiqə + 45 dərs) elə də pis deyil”, - deyərək Kembric Universitetinin professoru Qərib Mürşüdoğlu bildirir.

Onun fikrincə, dərslərin müddətini azaltmaq üçün tədris sistemində ciddi islahatlar lazımdır: “Məsələn, tədris və tədqiqat inteqrasiya ola bilər. Bu, həm keyfiyyətli

dərslərin verilməsinə, həm də sənayedə lazım olan mütəxəssislərin hazırlanmasına kömək edər. Mövcud sistemi bir az dəyişdirərək ümumilikdə yaxşı nəticə almaq çətin olacaq”.

Professor yaşadığı ölkənin təcrübəsindən danışaraq bildirir ki, İngiltərə universitetlərində bir və iki saatlıq mühazirələr olur: “İki saatlıq mühazirə olanda ortada tənəffüs var. Əslində dərslər 50 və ya 45+10+45 olur. Bu, dərslərdən asılıdır və müddət dəyişə bilər. Qeyri-adi hallarda, qonaq mühazirəçi olsa, mühazirə tənəffüsü ilə iki saatdan çox da ola bilər. Praktika və məşğələlərlə birlikdə dərslərin üç saat da davam etməsi mümkündür. Əsas məqsəd dərslərin uzunluğu yox, tələbələrin öyrənməsidir. Daha yaxşı olardı ki, bizdə təhsilin təşkili və təhsil ilə sənaye arasında əlaqələr müzakirə olunsun”.

“YENİ NƏSLİN BİR ŞEYƏ DİQQƏTİ FOKUSLAMA DƏQİQƏSİ AZALIB”

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin baş müəllimi Xalidə Həmidova bildirir ki, vaxtilə dərslər mühazirə, seminar, fərdi məşğələ kimi bölünüb, amma tədrisən fərqli məzmun yaranır: “Tələbə saatlar və ya saatlara uyğun kreditlər toplamalıdır. Artıq biz beynəlxalq səviyyədə kreditlər toplamağın fərqli, alternativ yollarını görürük. Bizdə standart dərs modelləri olduğu və bütün universitet şəraitimiz bu şəkildə qurulduğu üçün hələ də prosesi ənənəvi modeldə davam etdirməyə məcbur oluruq”.

X.Həmidova hesab edir ki, tədris prosesini təşkil etmək üçün mühit vacib rol oynayır: “Bu mühitin tələbəyə təsiri, həmçinin müəllimin 90 və ya 60 dəqiqəni necə doldurması vacib amildir. Mühitin və dərs metodikasının düzgün qurulması, dərslərin nə qədər çəkməsinin o qədər əhəmiyyətli olmamasını təmin edə bilər”.

X.Həmidovanın fikrincə, hazırkı tələbələrin psixoloji durumu baxımından da bu təkliflər araşdırılmalıdır: “Əlbəttə, yetişməkdə olan uşaqları təhlil edəndə görürük ki, yeni nəslin dərslərdə oturma, bir şeyə diqqəti fokuslama dəqiqəsi azalıb. Lazım olan materialları toplamaq üçün həyatları rəngarəngdir. Bu baxımdan, onların 90 dəqiqə bir yerdə qalmaları problem yaradır. Məlumat obyektləri sürətlə dəyişir. Bu dəyişiklik auditorial saatın formal təhsil sistemindən qeyri-formal təhsil sistemində sürətli keçidə gətirib çıxaracaq”.

X.Həmidovanın fikrincə, fənn və peşəyə uyğun da dərslər dəqiqələri dəyişə bilər: “Fikrimcə, prosesdə saatın azaldılması və daha da aktivləşdirilməsi məqsəduyğun olardı. Dərslərin vaxt baxımından tənzimlənməsi, diqqət və idrak yükü, dərslərin mənfi təsiri, beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmalıdır. 60 dəqiqəlik

dərs təklifinin üstünlükləri düşünülməli və ölkə üzrə optimal nəticənin necə olacağı araşdırılmalıdır”.

Xalidə Həmidova

Ceyhun Məmmədov

“ƏSAS MƏSƏLƏ DƏRSİN DEYİLMƏ TƏRZİDİR”

Qərib Mürşüdoğlu

Adil Qeybullayev

Azərbaycan Tibb Universitetinin professoru, həkim-cərrah Adil Qeybullayev fikrincə, Türkiyə modeli bizim üçün ən optimal ola bilər: “Amma bir şeyi nəzərə almaq lazımdır ki, dərslərin deyilmə metodikası var: istər 90 dəqiqə olsun, istər 60 dəqiqə. Əsas

məsələ dərslərin deyilmə tərzidir - tələbələrə maraqlandırmaqdır. Dərs elə deyil ki, tələbə auditoriyada yuxulaya bilər. Və ya dərs elə deyil ki, tələbələrə maraqlı olmasın və vaxtın necə keçib getməsi unudulsun. Bundan da çox şey asılıdır”.

